

LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN ELS PROJECTES

Encara que ni la Llei general de subvencions (Llei 38/2003, de 17 de novembre) ni el seu desplegament reglamentari (Reial Decret 887/2006, de 21 de juliol) esmenten la perspectiva o igualtat de gènere, la Llei per a la igualtat efectiva de dones i homes (Llei orgànica 3/2007, de 22 de març) sí que estableix que els plans estratègics de subvencions han de determinar els àmbits en què, per raó de l'existència d'una situació de desigualtat d'oportunitats entre dones i homes, les bases reguladores de les subvencions corresponents puguin incloure la valoració d'actuacions d'efectiva consecució de la igualtat per part de les entitats sol·licitants.

Font: Guías para incorporar la perspectiva de género en las actuaciones financiables en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. Institut de la Dona. Ministeri d'Igualtat

EL GÈNERE

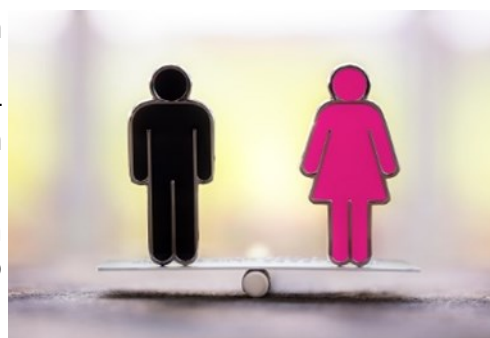
El sexe és un concepte biològic (característiques físiques que diferencien homes i dones) i el gènere és un concepte social (allò que es considera masculí i/o femení, construccions culturals que varien amb el temps i l'espai).

La distinció entre aquests dos conceptes sorgeix quan necessitam explicar que el paper, les funcions, les característiques, els comportaments... exercits per dones i homes no són producte de diferències biològiques, sinó el resultat de papers assignats en funció del sexe i que hem interioritzat com a naturals. És a dir, no és la biologia sinó la societat la que determina quines tasques, activitats, qualitats, patrons prescrits de comportaments... s'assignen de manera general a cada sexe.

L'adquisició de les diferències de gènere és el resultat de gran quantitat d'experiències d'aprenentatge i del reforç diferencial de determinades conductes.

Els àmbits en què són més evidents les diferències en funció del gènere són: el treball (taxes d'ocupació i d'atur, diferències salarials, conciliació amb la vida personal...), la representació política i els llocs de decisió en general, i en les situacions de violència.

Però hi ha moltes altres situacions, àmbits o contextos en què es produeixen desigualtats, més assumides i/o menys identificables.

PER QUÈ INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE?

L'eficàcia dels projectes es mesura pels beneficis i per la contribució que homes i dones reben d'aquests projectes. Per tant, en la seva formulació, cal considerar i preveure les diferències que hi pot haver en les necessitats i en l'impacte que pot tenir sobre homes i dones.

Un projecte que incorpora la perspectiva de gènere inclou mesures i accions que atenen les diferents situacions, rols, necessitats i interessos de les dones, els homes, les nines i els nins amb la visió d'eliminar les diferències entre gènere i assolir l'equitat.

Dissenyar projectes amb perspectiva de gènere ens permet adaptar de manera més precisa i equilibrada els recursos disponibles a les necessitats de les persones, siguin homes o dones. En aquest sentit, contribueix a una major equitat de gènere, però també contribueix, sens dubte, a la millora de la qualitat i l'impacte dels programes i projectes socials en general.

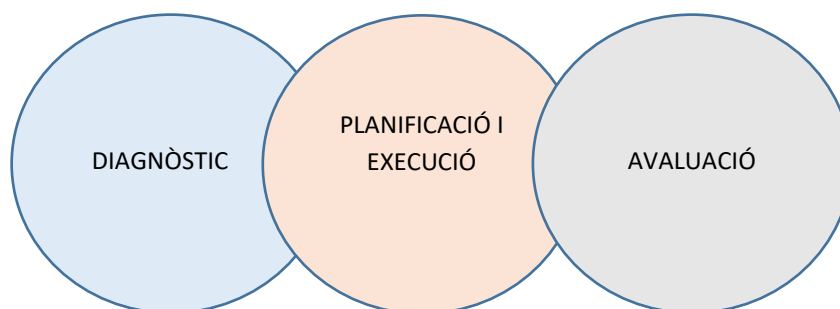
Aplicar la perspectiva de gènere suposa visibilitzar, identificar i tenir en compte les circumstàncies, necessitats, problemes específics de tota la població, tenint present el gènere com a categoria social que s'ha de tenir en compte en qualsevol anàlisi i intervenció, i explicitant en tot moment quines són les conseqüències i circumstàncies d'un i altre sexe.

La perspectiva de gènere és el conjunt de mecanismes i metodologies per tenir en compte la diferent condició, posició, necessitats i interessos de dones i homes en qualsevol actuació i àmbit, amb l'objectiu últim d'assolir la igualtat de gènere. Per tant, la incorporació d'una perspectiva de gènere en la legislació, les polítiques o els programes és el procés de valorar les implicacions que té per als homes i per a les dones qualsevol actuació que es planifiqui, en totes les àrees i en tots els nivells.

Font: Guías para incorporar la perspectiva de género en las actuaciones financiables en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. Institut de la Dona. Ministeri d'Igualtat

ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES

És pertinent aplicar la PG sempre que el projecte o intervenció tenguin efectes, directes o indirectes, sobre homes i dones, i cal fer-ho en totes les fases del projecte: en el diagnòstic, l'execució i l'avaluació.

DIAGNÒSTIC

Aplicar la PG en la fase de diagnòstic significa analitzar la **situació de partida** de la població beneficiària o destinatària del projecte, tenint-ne en compte la diversitat de gènere. Així, fer un diagnòstic amb PG implica:

Recollir informació i obtenir dades per detectar si hi ha bretxa de gènere.

Analitzar les dades des del punt de vista qualitatiu per identificar les raons de la bretxa.

Aquestes dades obtingudes en el diagnòstic ja ens marquen la pauta a l'hora de construir els indicadors que han de mesurar i han d'avaluar els resultats del projecte.

PLANIFICACIÓ I EXECUCIÓ

En funció del diagnòstic, establim uns objectius i dissenyam el pla d'execució del projecte amb la finalitat d'assolir-los.

Per tant, cal que plantegem:

- Incloure objectius que persegueixin la igualtat d'oportunitats.
- Incloure objectius dirigits a la ruptura d'estereotips sexistes.
- Establir els objectius en funció de les necessitats de la població (dones i homes) detectades en el diagnòstic.
- Establir objectius específics diferenciats.
- Incloure actuacions de sensibilització en igualtat.
- Aplicar la paritat en l'assignació de recursos humans al projecte.
- Analitzar el lloc o llocs on es du a terme el projecte i si són accessibles per igual.
- Analitzar els horaris de les activitats i si són accessibles per igual.
- Fer una assignació diferenciada de recursos en funció del sexe, si escau.
- Estimular la conscienciació en la igualtat de gènere mitjançant reunions d'informació o activitats de formació per al personal responsable de la gestió del projecte.

AVALUACIÓ

Quan fem l'avaluació dels nostres projectes, no podem quedar-nos només en l'avaluació dels resultats obtinguts, sinó que hem d'analitzar si afecten per igual homes i dones, i també com i quin és l'impacte en funció del gènere, és a dir, els efectes diferencials que el projecte pot tenir per a homes i per a dones, i si contribueix a eliminar les desigualtats entre ells.

Per avaluar els resultats amb perspectiva de gènere, ens cal establir indicadors d'avaluació disgregats o diferenciats, i també fer-ne una anàlisi qualitativa que tenguem en compte la realitat, les circumstàncies, els punts de partida i altres aspectes que afecten aquests resultats.

INDICADORS AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE?

Els indicadors són dades que proporcionen informació. Defineixen, en termes quantitius i/ o qualitius, els resultats plantejats i permeten mesurar l'èxit o el fracàs d'una intervenció.

Els indicadors de gènere tenen la funció especial **d'assenyalar els canvis en termes de relacions de gènere**, en l'estatus i el rol de les dones i dels homes en diferents moments i, per tant, permeten mesurar si la igualtat d'oportunitats s'està aconseguint a través de les accions planificades.

La creació d'indicadors de gènere ha de complir les condicions bàsiques de qualsevol indicador: ha de ser concret i mesurable, i també vàlid (útil, clar i coherent amb l'objectiu previst) i fiable.

Heu de tenir en compte que:

- Es poden generar indicadors per a les diferents etapes del projecte: de diagnòstic i d'avaluació.
- L'aplicació de la perspectiva de gènere i la generació dels indicadors pertinents han de ser consensuats i compartits per totes les persones involucrades en el projecte.
- Podem generar indicadors específics per sexe o recollir dades desagregades dels mateixos indicadors.
- Hem de combinar els indicadors quantitius i els qualitius. Els indicadors quantitius, en principi més objectius, no són suficients perquè no tenen en compte les variables en el punt de partida o diagnòstic, o en la mateixa execució de les actuacions. Per tant, cal fer també una aproximació qualitativa a la realitat dels homes i de les dones.
- Han de visibilitzar i reflectir, realment, les situacions de les persones.
- No tots els indicadors de gènere són vàlids per a tots els projectes.

EXEMPLES

Teniu en compte que no hi ha uns indicadors específics de diagnòstic o d'avaluació. Segons la naturalesa i les característiques del projecte o la intervenció, un mateix indicador pot tenir un valor diagnòstic o avaluador.

De diagnòstic:

- Dades diferenciades per homes i per dones.
- Dades de cobertura o percentatges sobre el mateix gènere (ex. el percentatge de dones soles amb càrregues familiars sobre el total de dones soles; el percentatge de dones del municipi que formen part d'alguna associació sobre el total de dones del municipi...).
- Identificació de necessitats per gènere.
- Accés a recursos per gènere (ex. si el percentatge de dones amb càrregues familiars és superior al percentatge d'homes amb càrregues familiars, no es troben en igualtat d'oportunitats per poder accedir a un determinat recurs comunitari en principi pensat per a tothom o poder beneficiar-se'n; percentatge de dones que utilitzen el transport públic com a mitjà de transport sobre el percentatge d'homes...).
- Etc.

D'avaluació:

- Utilització dels espais per sexe (usuaris).
- Utilització dels serveis per sexe.
- Nombre de demandes per sexe.
- Percentatge de dones beneficiàries / total de dones.
- Percentatge d'imatges no sexistes / total d'imatges utilitzades.
- Nivell de satisfacció per sexe.
- Taxes de participació en les activitats i anàlisi de les raons.
- Adequació de la publicitat.
- Etc.

D'impacte:

- Empreses liderades/dirigides per dones / total d'empreses.
- Nombre d'ocupacions generades per sexe.
- Salari per sexe.
- Percepció de millora de la qualitat de vida per sexe.
- Etc .

QUÈ ÉS UN PROJECTE AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE?

Dissenyar i executar un projecte amb perspectiva de gènere **ÉS** incloure tots o alguns dels aspectes següents:

- Fer un diagnòstic específic per sexe o incloure dades desagregades.
- Analitzar la situació de partida identificant on es localitzen les bretxes de gènere.
- Identificar la població destinatària tenint en compte la variable de sexe.
- Incloure objectius específics o diferenciats per sexe.
- Aplicar-la en la selecció dels recursos humans dedicats al projecte.
- Aplicar-la en la comunicació i la publicitat del projecte, atenent a les imatges i al llenguatge que s'utilitza.
- Aplicar mesures per pal·liar les desigualtats d'accés al projecte i les seves activitats (llocs, horaris...).
- Incloure actuacions de sensibilització o de formació en la igualtat.
- Avaluar el projecte amb indicadors específics o desagregant les dades.
- Analitzar els resultats en funció del gènere.
- Avaluar l'impacte quant a beneficis per sexe (millora de la qualitat de vida, nivell formatiu, ocupació, etc.).

Exemples de criteris per valorar la perspectiva de gènere en un projecte:

- * Compromís de fer i aportar un diagnòstic o una anàlisi sobre la situació d'igualtat de dones i homes a l'entitat, a la plantilla o entre les persones beneficiàries.
- * Compromís d'impartir almanco X hores anuals de formació en matèria d'igualtat a la plantilla que executi el projecte.
- * Designació d'una persona de l'entitat o contractació d'una tècnica o tècnic en igualtat per donar formació en matèria d'igualtat.
- * Aprovació i difusió d'un protocol o de mesures específiques per prevenir i afrontar l'assetjament sexual contra les persones beneficiàries o usuàries, i/o per prevenir les situacions de violència masclista.
- * Aprovació i difusió d'un protocol específic per a l'ús de llenguatge inclusiu i igualitari en el desenvolupament del projecte, de manera que tota la documentació, publicitat, imatge o material que es generi faci un ús no sexista del llenguatge, eviti qualsevol imatge discriminatòria de les dones o estereotips sexistes i fomenti una imatge amb valors d'igualtat, presència equilibrada, diversitat, corresponsabilitat i pluralitat de rols i identitats de gènere.
- * Disseny, establiment i aplicació de mesures de conciliació de la vida personal, laboral i familiar per a la plantilla que executi el projecte o per a les persones usuàries o beneficiàries.
- * Compromís que en la memòria o informe final s'aportaran les dades estadístiques de persones beneficiàries o usuàries que hauran d'estar desagregades per sexe, amb el nombre i percentatge concret de dones i d'homes.
- * Compromís d'incorporar la perspectiva de gènere en la memòria tècnica del projecte.

QUÈ NO ÉS UN PROJECTE AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE?

Dissenyar i executar un projecte amb perspectiva de gènere **NO ÉS**:

- Una declaració d'intencions: dir que es tindrà en compte la PG sense especificar com.
- Dir que s'aplicarà la PG en el projecte, però no reflectir en la memòria com s'ha duit a terme.
- Un projecte dirigit exclusivament a dones.

L'acció positiva continua sent completament necessària, però el repte es troba precisament a estendre la transversalitat i aconseguir que la igualtat sigui una constant en totes les convocatòries de subvencions públiques, amb independència de la finalitat, els objectius i l'àmbit d'intervenció

- Reduir-ho a aplicar la paritat en els recursos humans del projecte i en les persones beneficiàries o participants, o a utilitzar un llenguatge no sexista.
- Que l'entitat que el du a terme tengui un pla d'igualtat, que tengui un codi ètic que faci esment als principis de no-discriminació i d'igualtat, que apliqui mesures respecte d'aquest tema, que apliqui la paritat en els òrgans directius o que utilitzi un llenguatge no sexista en les comunicacions i publicacions, perquè del que estam parlant és del PROJEC-TE en qüestió.

Guia d'autoavaluació:

DIAGNÒSTIC

S'han descrit les necessitats, les funcions, els usos i les expectatives que tenen les dones i els homes en el sistema en què s'emmarca el projecte i els seus elements característics?

Si hi ha bretxes de gènere en aquests aspectes, s'han descrit?

La informació utilitzada permet l'anàlisi de la situació de partida de dones i homes en aquest sistema i la identificació de diferències/similituds i desigualtats?

Les dades es recopilen, s'analitzen i es presenten desagregades per sexe?

OBJECTIUS

Es fa visible el compromís del projecte amb l'objectiu d'igualtat de gènere?

S'estableixen objectius qualitatius i quantitius tenint en compte les necessitats específiques de dones i homes identificades en el marc del projecte?

S'estableixen objectius orientats a reduir les bretxes de gènere identificades?

Es plantegen activitats per millorar l'impacte de gènere?

ORGANITZACIÓ I EQUIP

L'entitat té compromisos explícits amb la igualtat entre dones i homes (protocols, decàlegs, plans, distintius, etc.)? Són visibles en el marc del projecte?

Els equips de treball estan formats per dones i homes en condicions d'igualtat en els diferents nivells de responsabilitat i tasques?

Participen dones i homes de manera igualitària en els òrgans de la governança i en els fòrums i òrgans consultius del projecte?

S'assegura en tot cas una participació mínima de dones?

Compten els equips amb assessorament i suport de persones capacitades en igualtat entre dones i homes, i en anàlisi d'impacte de gènere?

AVALUACIÓ

El sistema de seguiment i d'avaluació permet mesurar els avenços o retrocessos sobre la igualtat de gènere en el projecte?

Es mesuren els resultats sobre les dones i els homes?

COMUNICACIÓ

S'ha previst que les accions de comunicació del projecte incorporin un llenguatge i una imatge inclusiva i no sexista?

DADES I DOCUMENTS D'INTERÈS

Fonts de dades:

<https://www.ine.es/>

<http://www.caib.es/sites/observatorideltreball/ca>

<https://ibestat.caib.es/>

<https://www.inmujeres.gob.es/MujerCifras/Home.htm>

Guies per incloure la perspectiva de gènere:

https://www.igualdadenlaempresa.es/actualidad/en-destacado/docs/Guia.PerspectivaDeGenero.PRTR_12_07_2021.pdf

https://www.igualdadenlaempresa.es/actualidad/en-destacado/docs/Guia.PerspectivaDeGenero.PRTR_12_07_2021.pdf

<https://grancanariajoven.grancanaria.com/files/uploads/files/Actualidad%202014/Guia%20Proyectos%20Igualdad%20Cabildo%20GC.pdf>

<https://www.navarra.es/NR/rdonlyres/8346E44F-1C60-4850-AAC8-7934034AB5C6/97910/IndicadoresGenero2.pdf>

Guía para la incorporación de la perspectiva de género en los contratos públicos, las subvenciones públicas, los convenios y los conciertos sociales

EMAKUNDE – Institut Basc de la Dona:

https://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/politicas_clau_intro_00/es_def/adjuntos/A1_IncorporacionPerspectivaGenero.pdf

Guia d'autodiagnosi per a entitats juvenils:

https://www.cjb.cat/wp-content/uploads/2016/03/guia-autodiagnosi-g%C3%A8nere_issuu.pdf